СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 182. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 6-го серпня 1936. — VOL. XLIV. No. 182. Jersey City, N. J., Thursday, August 6, 1936. — THREE CENTS

УРЯД ДАЄ ЖЕРТВАМ ПОСУХИ ДОПОМОГУ ГОТІВКОЮ

ВАШИНГТОН. — Федеральний уряд постановив уповажнити бюро „Адміністрації Переселення" („Рісетлемент Адміністрейшен") занятися допомогою фармерам, що впали жертвою посухи.

Допомога має бути дана готівкою. За обчисленнями уряду, допомогу мають дістати 125,000 фармерських родин. Уряд уже тепер помагає 32,000 родин.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ГРОЗИТЬ ПРОМИСЛОВІЙ ГРУПІ.

ВАШИНГТОН. — Виконний уряд Американської Федерації Праці, що тепер веде суд проти „Комітету Промислової Організації" (званого „Сі-Ай-Ов") за заходи збудувати конкуренційну організацію, заповідає, що, не зважаючи на те, що „Комітет Промислової Організації" не зявився на суд, видасть незадовго присуд.

Сподіваються, що цим присудом юнії, що належать до „Комітету Промислової Організації", будуть завішені в членстві в Федерації покищо тимчасово. Суспенза зчасом стане постійна.

Всякі заходи погодити сторони не вдаються.

УРЯД ХОЧЕ РОЗКРИТТЯ ДЕРЖАВНИХ СУБСИДІЙ.

ВАШИНГТОН.— Департамент скарбу приказав імпортерам товарів з Німеччини подавати на інформаційних лістах про товари крім звичайних інформацій іще дані про те, які субсидії діставали від уряду експортери з Німеччини.

Купці кажуть, що це зарядження зменшить іще більше довіз товарів з Німеччини.

ЗАВОРУШЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Коло 2,000 чоловіків і жінок зібралися у коридорах муніципального будинку, щоб дістати якусь міську роботу. Серед зібраних прийшло до бійки. Треба було для вспокоєння прикликати поліцію. Як поліцаї розігнали учасників бійки, коридори були встелені подертими капелюхами й одінням.

ЗАГОВІР ЧОРНОГО ЛЕГІОНУ ПРОТИ ЖИДІВ.

ДІТРОЙТ (Мішіген). — Рада здоровля відправила з роботи Чарлза МекКучена, бактеріольога, занятого в бюрі аналізи молока, за те, що він заховав у тайні, себто не подав до відома начальників бюра, факт, що один з провідників Чорного Легіону старався намовити його затруїти заразками тифу все молоко, яке доставляється жидам.

Д-р Вон, голова ради здоровля, каже, що МекКучена відправлено й за те, що він є членом Чорного Легіону.

БОРОТЬБА ПРОТИ ЧУДНОЇ ТОРГОВЛІ.

ҐВАЯКВІЛЬ (Еквадор). — Уряд повів завзяту кампанію проти поширення торговлі „засушеними людськими головами", які приготовлювали дикі індіяни племени Хіваро.

Державна поліція слідкує тепер за громадою індіян, що, як кажуть, недавно вбили двох німецьких подорожних і чотирох еквадорців, щоб засушити їх голови.

Засушена голова зменшується до величини помаранчі. Чужинці купують такі голови на памятку. Індіяни звуть її „цанца".

ВЖЕ КАНДИДУЄ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — Не зважаючи на те, що він недавно заявляв, що не думає кандидувати, Маріон Зайончек уже подав урядові своє імя як кандидата на новий вибір на конгресмена та заплатив кандидатську таксу в сумі 100 долярів.

Як газетярі питалися його, чому він змінив постанову, Зайончек не хотів дати вияснення. Сказав тільки те, що мати хоче, щоб він кандидував.

ВИКОНАЛИ КАРУ СМЕРТИ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — У місцевій стейтовій вязниці післано у вівторок рано на електричне крісло Едварда Метельського, засудженого на смерть за вбивство стейтового поліцая Варена Єнсера.

Метельський пострілив Єнсера, коли Єнсер і Мейті наздігнали його, щоб арештувати його за скору їзду. Метельського арештовано кілька годин по події, але він складав вину на Алберта Мортона, котрий поповнив самогубство кілька днів потім у Філядельфії.

Дожидаючи кари смерти у вязниці повіту Миделсекс у Ню Бронсвику, Метельський та ще один вязень утекли, але їх потім скоро зловлено.

ПОЛІЦІЯ ЗДЕРЖУЄ „ГОЛОДОВИЙ ПОХІД".

СПРІНҐФІЛД (Илинойс). — Стейтова поліція здержала похід безробітних до стейтового „капітолю", бо деякі учасники походу відгрожувалися, що „рознесуть" леґіслятуру.

Ґубернатор стейту приняв делеґацію учасників походу та порадив їм розійтися до дому.

ВИКОНАНО КАРУ СМЕРТИ.

У бостонській вязниці стейту Месечусетс виконано кару смерти на 26-літнім Нюелі Пейджу Шермані, засудженім за вбивство своєї жінки, матери двох дітей.

Він утопив її в озері.

ЗЛОВЖИВАННЯ МАГІСТРАТСЬКОГО ВОЗНОГО.

В Городенці арештували і віддали до диспозиції суду возного місцевого магістрату Владислава Мончинського, який, доручуючи податкові накази, брав рівночасно від податковців гроші, а їм виставляв фальшиві посвідки, а гроші опинились у його кишені. Це практикував Мончинський від довшого часу. Тепер признався до вини.

ПО КАВІ — ЗАСТРІЛИВСЯ.

В одній з варшавських каварень застрілився якийсь молодий мужчина. Він прийшов уже над раном до каварні та казав собі подати каву, горівку й закуску. Коли кельнер приніс рахунок, він витягнув револьвер, стрілив собі в голову й згинув на місці.

УБИЛА СВОГО ЧОЛОВІКА.

В Рудниках, пов. Жидачів, прийшло до суперечки, а згодом і бійки між Грицем Бурдою і його жінкою Марією. І коли Марії було досить биття Гриця, відібрала від нього патик тай почала його бити. В одній хвилині Бурда впав мертвий.

НАПАД ТРЬОХ ОРЛІВ НА СЕЛЯНИНА.

В італійській провінції Палянца напали цими днями на селянина Чіґоня три величанські вірли. Селянин на свою оборону мав тільки сильну деревляну палку. Йому вдалося вбити одного з крилатих напасників, а двох інших відігнати.

АРЕШТУВАЛИ ЗНАХОРА.

В Підлісневі коло Татарова арештували знахора Дениса Третяка, бувшого фельчера австрійських військ, який вважав себе спецом у лікуванні т. зв. тибетанською методою. По війні Третяк перебував 13 літ у Тибеті.

ПЕРЕДІСТОРИЧНЕ МІСТО.

Шведська археольоґічна експедиція відкрила в Греції рештки славного передісторичного міста Просумна. Досі відкопано 30 неушкоджених могил, з яких вилоблто дуже цінні для археольогії памятки з тої доби.

БРАТ ЗАСТРІЛИВ БРАТА.

В Пнівцях у Самбірщині прийшло до сварки між братами Василем і Іваном Иловичами за поле. В одним моменті Василь витягнув револьвер і цільним стрілом положив Івана трупом на місці.

ПРОБИВ ВИЛАМИ.

В селі Колоднім, пов. Березів, підчас сварки С. Пенько пробив вилами свого шваґра Йосифа Черкеса. Й. Черкес згинув на місці. С. Пенька арештували.

СОВЄТСЬКИЙ МАРШАЛ ОЖЕНИВСЯ З ДОЧКОЮ „БІЛОГО" ГЕНЕРАЛА.

Начальний вожд совєтської армії на Далекому Сході, Бліхер, оженився з своєю секретаркою і стенописткою Горбачевою. Вона є дочкою бувшого білогвардійського генерала, що свого часу боровся в армії Колчака проти большевиків. Большевицькі круги в Москві невдоволені з того подружжя Бліхера, тимбільше, що він розвівся з своєю дотеперішньою жінкою комуністкою, з якою жив 12 літ.

ПОКЛАДИ ВУГЛЯ В КОРОСНЯНЩИНІ.

Поклади вугля відкрили цими днями в Коросняньщині, в громаді Шуфнаровій на ґрунті Стан. Зярніка. Інжініри ствердили, що цей вугіль під оглядом якости дорівнює шлеському вуглеві. Вуглеві поклади є вже в глибині 6 метрів.

15-ЛІТНІЙ ХЛОПЧИНА ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА ВБИВСТВО.

У джерзісітській вязниці дожидає суду за вбивство 15-літній хлопчина Чіро Меї, що вбив 31-го грудня минулого року молотом свою 6-літню кузинку Серджі Шіяру.

ЩЕ ОДИН „ЗРАЗКОВИЙ" УРЯДОВЕЦЬ.

Перед окружним судом у Стрию відбулася розправа проти бувшого урядовця городського суду в Болехові, Яна Мочульського, якого обвинувачували в крадіжі грошей, що їх складали люди до його рук, та в тому, що він відклеював стемплі з судових актів. Суд засудив Мочульського на 9 місяців вязниці з припиненням виконання кари.

ПЕРЕД СЕНЗАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ У ВАРШАВІ.

Перед окружним судом у Варшаві відбудеться незабаром сензаційна розправа проти варшавського адвоката Гофмокля — Островського, обвинуваченого в тому, що він, виступаючи як оборонець ред. Пясецького з „Просто з мосту" в справі Вацлава Серошевського, образив суд. Обвинувачуватиме адвоката відомий прокуратор Желенський. Тепер варшавські адвокати збирають серед своїх товаришів масово підписи під просьбою, щоб Гофмокля - Островського випустили з вязниці. Мають вони теж виступити з великою демонстраційною обороною в процесі свого товариша.

ДОВГІ ЧЕРГИ ПЕРЕД МОСКОВСЬКИМИ КРАМНИЦЯМИ.

„Рабочая Москва" пише, що в московських крамницях по інших містах СССР брак найбільш потрібних товарів. У Рязані щез з торговлі чорний хліб. У Москві нема кави. В Дніпрельвським районі нема в торговлі білого печива, а чорного хліба не завжди можна дістати. Перед крамницями в Москві знову появилися черги людей. Дезорганізація в торговлі у СССР цілковита.

ВБИЛИ СОЛТИСА.

У Видраниці на Ковельщині вбито цими днями солтиса того села Василя Делейка. Вбивники двома крісовими стрілами вбили Делейка та його 5-літнього сина, а другого сина важко ранили.

БУРІ І ГРОМОВИЦІ НАД ВОЛИННЮ І ГАЛИЧИНОЮ.

Над Галичиною і Волинню перейшли страшні бурі і громовиці, які накоїли багато шкоди, як теж убили 13 осіб. В селі Рафалівці грім убив нараз аж девять осіб.

ВЖЕ НЕ ТОРГУЮТЬ НЕВІЛЬНИКАМИ В ЕТОПІЇ.

В Етіопії вже перестали тамошні мешканці торгувати невільниками. Тому рік то ще платили тут за дівчину до 15 літ 30 до 50 фунтів стерлінгів золотом, а за хлопця до 20 літ 60 до 70 фунт. стерл. золотом.

КРИВАВА БІЙКА ЦИГАНІВ.

У Познанщині в селі Менцежине, в тамошнім державнім лісі, прийшло до кривавої бійки між циганами. До того лісу прибула ціла громада циганів, злоожена з 100 возів. Тут мали відбути весілля. Та на тлі якогось непорозуміння прийшло до бійки. Пішли в рух ножі і сокири, так, що поліція мусіла інтервеніювати.

ЩЕ ОДНО АРЕШТУВАННЯ ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ.

В Коломиї арештували цими днями Ґустава Тишціцького, урядовця міської управи, під замітом грошевих зловживань. Арештований давав людям на ярмарках посвідки на менші суми, як діставав, а решта ставала його власністю.

ВИБУХ У ВІДЕНСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

Підчас наукових дослідів з хемії в хемічній ляборатoрії віденського університету вибух цими днями нітробензоль. У полумині згинув асистент Франц Бартель, а кілька студентів були попарені. В університетській салі пожежа спричинила великі шкоди.

ТУРКИНЯ — ВІЙСЬКОВИЙ СТАРШИНА.

Адоптована дочка президента Туреччини Мустафи Кемаля, Сабіга Ганум, скінчила військову летунську школу в Ескішегір і по летунськім іспиті дістала ступінь поручника турецької армії. Це перша жінка-старшина в Туреччині.

ЗАТРОЄННЯ КАНАЛОВИМИ ҐАЗАМИ.

В Коломиї підчас каналізаційних робіт 4 робітники впали жертвою смертельного затроєння каналовими ґазами. Затроєних перевезено до шпиталю. Є це в останніх кількох місяцях третій випадок каригідного недбальства з боку каналізаційних підприємців. Дві попередні справи є вже в суді.

В ВАРШАВІ ВТОПИЛОСЯ 21 ОСІБ.

Упродовж двох днів втопилось у Вислі в Варшаві 21 осіб. Усі вони купалися в заборонених місцях.

СУДЯТЬ НАШИХ „НАЙМЕНШИХ"

БЕРЕЖАНИ (Галичина).—Перед окружним судом у Бережанах станули 11 молодих хлопців із Шибалина за „закаламучення публичного спокою". Серед підсудних є: Василь Пітко, літ 17; Василь Гузар, літ 15; Іван Гузар, літ 13; Іван Пунда, літ 16; Іван Івашків, літ 13; Микола Кравець, літ 15; Гринько Кравець, літ 13; Іван Васьків, літ 13; Ілько Васьків, літ 21; Гриць Кіндрацький, літ 25; Василь Міґдал, літ 13.

Акт обвинувачення закидав їм, що 12-го квітня ц. р., коли польська людність, згідно зі звичаєм, хотіла піти на цвинтар, щоб відвідати і вбрати зеленню гроби померлих членів своїх родин, українська молодь, серед якої були обвинувачені, рішила не пустити поляків на цвинтар. Для цього зібралося біля 100 хлопців, що, узброєні в каміння і палиці, почали недопускати і виганяти польську молодь з цвинтаря, викрикуючи: „Мазури, забирайтеся! Ви не маєте тут права!" У висліді, як говорить акт обвинувачення, ушкоджено на тілі кількох поляків.

Обвинувачені не признались до вини, та проте суд засудив їх на довщу або коротшу тюрму, а деяких малих хлопців на дім поправи.

ДОКАЗ СВІДОМОСТИ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА.

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — Українське село Жуків, бережанського повіту, рішило виставити памятник Тарасові Шевченкові. В тій цілі люди вже навіть поробили рішучі кроки, а саме, визначили місце, де має станути памятник, як теж звернулися до українського різьбаря Коверка, щоб виконав їм проект памятника. Проект уже готовий і згадане свідоме село подало його до затвердження.

ПОЛЯКИ ПРО СЕБЕ.

ЛЬВІВ. — Львівський „Новий Час" наводить з польської преси кілька голосів, що характеризують існуючі там відносини. Варшавський щоденник „АБЦ" зясовує настрої в Польщі так: „Увесь край живе в очікуванні. Чого? Очікує зміни". Краківський „Глос Народу" в статті п. н. „Суспільність чекає" пише: „Суспільний фермент у Польщі продовжується. Живемо доброго півроку безперервно під постійною погрозою страйків, масових маніфестацій, протестів і т. д. Як довго ще той фермент виладовуватиметься в дрібних, хоч жалюгідних сутичках з поліцією, як довго будемо межувати з революцією, не даючись їй схопитись — невідомо".

РОЗРУХИ В ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ (Греція). — Грецький уряд, щоб уникнути перевороту, який плянували грецькі комуністи, розвязав парлямент і проголосив по цілому краю стан облоги. Ліві робітничі юнії погрожують загальним страйком, але праві юнії підписали відозву, в якій вони є проти такого страйку. Це рішення уряду вважають першим кроком до введення військової диктатури в Греції.

ЕСПАНІЯ И НЕВТРАЛЬНІСТЬ ІНШИХ.

ПАРИЖ. — Французький уряд подав проект іншим великим державам, щоб в еспанські справи не мішатися й не піддержувати ні одної сторони, ні другої. Щоб надати своєму проектові більше авторитету, Франція вислала на границю Еспанії шість воєнних літаків і загрозила, що коли інші держави будуть піддержувати еспанських фашистів, то вона пішле ці літаки лівому мадридському урядові.

ЛОНДОН. — Англійська влада поставилася прихильно до цеї французької пропозиції, щоб не мішатися до еспанської революції й лишити обі воюючі сторони в спокою.

РИМ. — Зате італійський уряд поставився недовірливо до французької пропозиції, вказуючи на недавню демонстрацію в Москві й рішення совєтського уряду зібрати великі суми для еспанських комуністів, що є нині у спілці з мадридським урядом. Пропонована Францією невтральність, на думку італійських кругів, фактично не буде ніякою невтральністю, тільки буде заслоною для большевицької роботи в Еспанії.

БАЙОН (Франція). — Еспанські фашисти відіслали еспанського престолонаслідника, князя Хуана, з порожніми руками, кажучи, що в їх програмі не стоїть відродження старої еспанської монархії.

ПЕРЕМОГИ АМЕРИКАНЦІВ НА ОЛІМПІЯДІ.

БЕРЛІН. — Чергові змагання принесли нові перемоги американцям. Мурин Джесі Овен здобув рекорд скоку на віддаль, осягаючи 26 і пів стопи; панна Гелен Стівенс осягнула рекорд у бігу на 100 метрів, Глен Гардін у бігу з перешкодами на 400 метрів і Джан Вудроф у бігу на 800 метрів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОЗУМНО Й СУМЛІННО

Всі ми, що слідимо за політичними процесами на українських землях під Польщею, глибоко відчуваємо ту посвяту, з якою наша молодь кидається у вир революційної боротьби з окупантом. Бо як би ми не гляділи на справу доцільности певних метод революційної боротьби, то таки мусимо признати, що ті, що посвячуються для революційної ідеї, це люди назагал високо моральні й патріотичні. Цього нашого почування не захитали навіть і ті „заломання" деяких одиниць, що то „засипували" своїми зізнаннями своїх товаришів і тим пошкодили самій революційній справі. Нам теж було прикро, що були такі випадки, але ми розуміли, що інакше бути не могло, коли брати під увагу ті страшні відносини, серед яких приходилося нашим молодим революціонерам жити в слідчій тюрмі. Тому їхні психічні заломання мусіли бути до певної міри природнім явищем. Та не всі так гляділи на ці справи в старім краю. Там знайшлися такі, що, як пише „Діло" з 15-го липня б. р. в статті „Сипачі", занадто скоро, „з легкої руки" та непередумано осуджували „сипачів", себто тих молодих політичних вязнів, що в слідстві чи на судових розправах у певних моментах „заломлювалися". Разом з тим „Діло" пригадує, що молодого студента Тараса Гуцалюка осудили як „сипача" на самім початку одної такої розправи, на основі самого тільки акту обвинувачення польської прокураторії, хоч потім розправа виказала, що Гуцалюк нікого не „засипував". І таких несправедливих осудів, як пише в „Ділі" один з українських адвокатів, є повно. Цей адвокат пише далі, що не можна кривдити молодих ідеалістів навіть тоді, як вони часами „заломлюються", бо треба наперед добре провірити обставини і мотиви, чому так сталось. І тут він вичисляє оті всі мотиви, що спричинюють заломання. А кінчить статтю тим, що треба бути нам справедливими і „коли життя так масово ломить людей, треба стерегтися, щоб несправедливим осудом не збільшувати ще трагедії і не ломити морально тих, що, хоч провинилися, залишаються **морально чисті**".

Ми не будемо розбирати цілости цеї аргументації „Діла", а тільки ствердимо, що „Діло", яке, як відомо, є проти терористичних метод боротьби, а тимсамим і проти революційної боротьби О.У.Н., дало місце статті, яка порушує оте, таке дразливе питання в гідний спосіб. Підносимо це ще й тому, що, як відомо, скрентонська „Народна Воля" не лишила сухої нитки на тих наших підсудних, що то „заломлювалися" на варшавському процесі, а які так гідно й достойно повели себе на останнім львівськім процесі. В краю вважають їх морально чистими. Там у краю, навіть у противників революційної боротьби О.У.Н., заважує справедливість і національна честь, розум і сумління. Але „Народна Воля" на такі річи — глуха і німа.

О. С.

ЗАГАДКА НІМЕЧЧИНИ

Світ стоїть безрадний супроти німецької загадки.

Він ледві що має час лише реєструвати нові посунення Гітлера, заламуючи від несподіванки руки. Посунення, з яких майже ніодного ніхто не передбачав, а коли й передбачав, запобігти не міг.

Одностороннє виповідження контрибуції, фінансових постанов версайського миру; одностороння ануляція військових постанов Версаю, впровадження обовязкової военної служби в Німеччині; одностороннє скасування демілітаризації пограничної смуги коло Рену і — нарешті — „моральний Аншлюс" Австрії, остання умова між Гітлером і Шушніґом, або, правильніше, між Гітлером, Шушніґом і Мусолінієм, яка викликала вже привид старого передвоєнного Союзу Трьох („Драйбунд").

Всі ті посунення гітлерівської Німеччини, які надзвичайно скріпили її силу, які викликали страшну трівогу у Франції і майже паніку в Росії — свідчать, що завдяки одній людині (і створеній нею партії) — по короткім, порівнуючи, часі, Німеччина знову стала грізною потугою в Европі. Та, що ще вчора була понижувана, зневажувана, копана, ображена, винищувана фінансово, розбита на бізліч партій.

Не дивно, що світ говорить про **загадку,** а дехто просто про **чудо** Німеччини...

Як це чудо могло статися? Як погорджуваний донедавна слабий нарід — став знову сильний? Як почуття зневіри — уступило місце почуттю сили і певности? Як привернено моральну єдність нації? Питання, не байдуже для нікого. Не байдуже для нас.

А відповідь на цьоо повчальна для всіх. Повчальна й для нас.

Отже причина німецького „чуда" є безмежна віра в **історичне покликання народу.** Це почуття вміли використати націсти. Вірючи в покликання німецького народу, вони не числилися з нічим: ні з переможною коаліцією вчорашніх ворогів, ні з політичними констеляціями, ні з економічним знесиленням країни, ні з моральним вичерпанням у ті страшні чотири роки війни з чотирма континентами — з нічим!

Спершу, вичерпана нація довірила свою долю комбінаторам і апостолам міжнародньої солідарности: націонал-лібералам, центрові, соціял-демократії. Діячі тих партій, оті Шайдемани, Лютери, Стреземани, вірили в добру волю французького імперіялізму, в його фрази для одурення дурнів: в те, що противники Німеччини дійсно хотіли лише повалити кайзера і монархію, а — боронь Боже — не уярмити цілу націю! Вірили в ці фрази діячі тих партій і, дорогою комбінацій, угоди, компромісу, понижень — хотіли **купити ласку** переможця. І — зіпхнути нарід на край провалля і всякої залежности від чужинця...

Тоді зявився Гітлер і сказав, що нарід, що понижується, ніколи нічого не осягне; що механічна зліпка ріжних партій — моральної якости народові не приверне.. Що дрібні політичні цили чуда не спровадять. Що — щоб зробити націю певною себе і морально сильною, морально єдиною, страшною противникові — для того треба натхнути її **великою ціллю, привидом великого діла, мітом визволення!**

Цю ціль, привид цього діла, цей міт визволення дав тепер Німеччині — націоналізм. Він прищепив нації почуття гордости.

Погорду до дрібного комбінаторства.

До політичних констеляцій Ненависть до диктату чужинців.

Почуття чести й готовість жертвувати всім — бо жертвується лише для великої цілі.

Він викликав віру — спершу у кількох десятків вірних, потім — у соток, потім у міліонів, аж нарешті вогонь, що запалав у нсерцях небагатьох — запалив усю націю. В цім вогні згоріли й спопеліли старі партії, старі навички рабства...

Нація — єдина ціллю, грізна силою, — як моноліт, нагло встала перед здивованим світом, який зачав подаватися перед нею, як у перших роках війни, ніби знов зявився перед ним давній **„furor teutonicus"...** Світ бачить тільки особу Гітлера, але не бачить і не розуміє дійсних причин відродження Німеччини, от тому не може відгадати **німецької загадки!** А наші радикально-соціялістичні епіґони старого матеріялістичного світогляду, теж не є в стані оцінити цю **моральну силу,** яка двигає гори. Та для нас саме ця сила є найважніша. Хочемо знати, чим і як піднімаються гнетені народи.

„НАРОДНІЙ ФРОНТ" ВЕДЕ ФРАНЦІЮ ДО РУЇНИ

В часі, коли очі всіх звернені на Еспанію, де ллється кров невинного селянства й робітництва, де кровожадні аґенти Сталіна - Літвінова нищать нещадно народнє майно, — французький „народній фронт" Блюма й Тореса чаїться... Затирає руки з радости, бо своєї цілі він доконав: Німеччина й Італія знайшли спільну мову проти Франції! Цілком певно Сталін свобідно відітхнув, бо вістря конфлікту звернене проти III. Републики — Франції!

А до цього треба було провокацій, погроз та образ! Скільки то було погроз цілій Італії з боку московських аґентів, які так зручно осідлали Францію й у прискореному темпі женуть її в пропасть? Що більше, навіть, ці „консерватисти", що так сприяли большевицько - французькому союзові, повинні бути „вдоволені". Праця їх та наслідки „приязни" вже слідні по цілій Франції: страйки, демонстрації, саботажі, вуличні кріваві бійки, розвязування патріотичних орґанізацій, а надівсе, бунти в кольоніях! Одначе коли йде про Італію, то хто більше від неї шукав французької приязни? Мусоліні одинокий, що був змобілізував свої війська для перешкоди „аншлюсу" Австрії, він був одиноким в Стрезі, що пропонував успішні мірки для повстримання німецького реванжу. Навіть після закінчення етіопської виправи, зусиллям його не було кінця — співпрацювати з Францією!

Але французькі „санкціоністи", будучи на шнурках Москви, хотіли понизити Італію в Женеві. Вони відмовилися визнати Італійську Імперію. Вони кричали, що колиб могли, то вдушилиб Італію й фашизм.

XI. Олімпійські Ігрища в Берліні дали оцій промосковській урядовій Франції такий самий матеріял. Щось так як „американським патріотам" з „Дейлі Воркер"!

Бо це Блюм на спілку з Літвіновом та цілою родиною Кагановичів, що правлять СССР, — створили проти Франції цілий бльок держав Центральної Европи! Це він звів докупи Гітлера й Мусолінія! Це Блюм, що збльокував разом Німеччину, Італію, Польщу, Австрію й Угорщину! Чи справді, можна собі уявити більший злочин зі сторони голови уряду супроти своєї держави як таке смертельне ізолювання Франції в міжнародній політиці?

Кажуть, що сила притягає силу. Французькі масони з Праги, під кермою досвідчених „маєстрів" Бенеша та Крафти (мін. закордонних справ Бенеша), розвинули оживлену діяльність, щоб забезпечити собі невтральність. Бо кавалкувата Чехословаччина, загрожена розбором, не має сили як така, але за це вона сильна в масонських льожах. Мілітарно, політично й економічно вона не числиться як сила. А це головний союзник збольшевиченої Франції та „миролюбного" СССР!

Мала Антанта знаходиться в стані цілковитого розкладу. Юґославія дальше фліртує з Німеччиною, ґен. Герман Ґерінґ та мін. Шахт чогось надто люблять Білгород.

Греція напоспіх заключає морський договір з Анґлією, а Румунія таки отверто бунтується проти совєтсько-московського ярма, яке хоче їй зготовити з Літвіновом Бенеш. Ось так виглядають „вірні" союзники Франції!

Бо щодо Анґлії, то вона ледви чи дасть себе втягнути в будьяку війну, інспіровану совєтами чи їх манекінами - васалями в Европі. Вона здержиться на боці від всіх можливих комплікацій, спровокованих совєтськими аґентами й союзниками. Бо „народній фронт" сказав анґлійському народові: „Анґлія або Москва"! Але анґлієць не може бути приятелем тих двох, не може бути ні любови ні приязни між кольоніяльною потугою, якою є Британська Імперія, та орґанізацією професійних бандитів, які підміновують основи її існування на суші, морі й у повітрю.

Отже Франція в обличчі її невідомого завтра, ще гіршого як Еспанії, в обличчі грядучого конфлікту, в який совєти старатимуться в своїй обороні першу кинути Францію, ця Франція стоїть ізольована! Ця Франція ослаблена й загрожена! Бо „народній фронт" — це війна, це революції, це барикади й панування Блюмів, Літвінових та Кагановичів!

Кріваві дні Еспанії, пожежі церков, монастирів, вбивства священиків, селян та трудової інтеліґенції — це робота Москви, її скритого обличча — Комінтерну! Ще в квітні цього року, Сталін та Димітров, творець чужими руками московської модерної імперії, прислали були Белю-Куна до Еспанії, Міронова, Аксельрада та Фукса, які почали творити „совєти фабрик", залізниць, ячейки по війську! Овочі їх пекольної роботи сьогодня цілий світ трівожно оглядає. А що то буде з Францією, коли тепер вже ношення трикольорових значків, національні барви Франції, — уряд при помочі поліції здирає тихим, спокійним горожанам? Ні, ціла Европа не помилилася, коли вона в „народньому фронті" добачує справжнього злочинника та вбивника — червону Москву!

М-р Вол. Душник.

„ГУМАНІСТИ", ЧИ ВАРВАРИ?

Нераз ми читаємо в комуністичній пресі про „гуманність", про пошану людського життя, про жорстокости всякої війни і проливу крови. Рівночасно з тим знаходимо у тій пресі напади на капіталістичний устрій, на буржуазію, на фашизм, на націоналізм, яким то струям большевицько-соціялістичні „гуманісти" закидають кровожадність, експльоатацію слабших і непошанування життя одиниці.

Та ось читаємо в нюйорському „Таймсі" з 1. серпня ц. р., який то часопис не має ніякого упередження до лівого уряду Еспанії, а навіть легко симпатизує з ним, таке: „Антифашистівська реакція в Барцельоні і катальонських околицях перейшла в стадію панування терору. На зверх Барцельона є спокійною. Одначе під зверхньою поволокою йдуть ревізії мешкань, що їх переводять „очищальні загони" лівих, ідуть схоплювання осіб, а навіть цілих родин, а вслід за тим відбуваються розстріли на опустілих місцях, як теж убивства сестер-жалібниць і священиків".

У тому самому „Таймсі" з 3. серпня є такий репортаж: „Як подають британські втікачі з Ґранади, в Льожі, місті, що лежить між Ґранадою і Маляґою, відбулася масова масакра фармерів і купців, що посідають майно, якої допустились узброєні банди з Маляґи. Цивільну сторожу зметено. Банда, що складналася з кількасот осіб, гналася за одним передовим фармером з Льожі, що сховався в одному домі. Його витягнули на вулицю і там діравили його довго кулями, хоч він уже був сконав.

„Прихід війська з Ґранади, на чолі одного капітана, що закликав „Хай живе Еспанія", зустріли антикомуністично настроєні селяни, що повиходили зі своїх криївок, щоби помогти армії вигнати комуністів, з великою радістю.

„Жорстокість комуніств, які носять червоні відзнаки, говорили втікачі, є жахлива. Церковні умеблювання, церковні образи, урядові будинки і фармерські забудування вони палять. Парохіяльну церкву підпалювали два рази, щоб не остався ні кавальчик з неї.

„Інший утікач говорив, що є подібні насильства в Марбелі й Естепоні, де всі церкви, інші фармерські доми і забудування, спалили банди комуністів, заохочені червоними з Маляґи".

Ось що роблять большевицькі хуліґани, ті самі, що так верещать про „гуманність", „пошанування життя" і „пролив крови". В обличчі цих фактів, яке право мають большевицькі злочинці й словом згадувати про ці ідеали? Робили колись вони подібні злочини на Україні, де чрезвичайка вимордувала сотки тисяч наших свідоміших селян. Пізніше голодом вони вимордили міліони наших людей. А тепер большевицькі хуліґани хочуть знову заманити наш загал у свої обійми, маскуючи свої кровожадні інтенції „народнім фронтом". Події в Еспанії повинні бути для нас черговою пригадкою, що з большевицькою гидрою треба боротися на кожному кроці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ., Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 267, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 8-го серпня, в годині 8-мій ввечір, в домі де звичайно збори відбуваються. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо буде фінансове справоздання а також справоздання контр. комісії. Просимо всіх членів на тих зборах вирівнати свої залеглости. — Д. Кишенюк, предс.; О. Гладкий, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 8-го серпня, в годині 8-мій ввечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн. Декотрі члени троха задовжені і коли не заплатять, будуть суспендовані. Всі надзирателі хорих мають бути на зборах і здати звіт. — Гр. Гонта, предс.; Мих. Туркот, секр.; П. Максимович, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8-го серпня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вулиця. На тих зборах буде справоздання уряду за перший півріік. Справоздання уряду буде прочитане на цих зборах з тої причини, що на піврічних зборах не було відповідного числа приявних членів і з тої причини уряд не здавав справоздання. Просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглости. — Е. Парницький, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться 9-го серпня, в годині 2-гій пополудні, в Ліберти Галі. Пригадуємо довгуючим членам, щоб свої довги товариству сплачували, бо в противнім разі будуть суспендовані. Просимо прийти на означений час. — Ілько Шегера, предс.; Дмитро Фидина, кас.; Н. Лісний, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. Івана Франка, від. 253, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9-го серпня, в годині 12-гій пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Буде також піврічне справоздання уряду і контр. комісії. Не приявні члени підлягають карі згідно зі сттаутом. — Д. Харко, предс.; П. Павлів, кас.; М. Кульбанський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го серпня, в годині 12:30 пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівнати свої вкладки. Довгуючі члени, коли не являться на збори, або не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. — Я. Лежняк, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться 9-го серпня, в годині 12-тій повідомляє своїх членів, що місячні збори сполудне, в церковній салі при Оклен і Райс вул. На порядку дня є важні справи до вирішення, тому обовязком кождого члена є прийти на збори. Напоминаємо довгуючих членів, щоб явились на збори і вирівнали свої залеглости, бо в противному разі такі члени будуть суспендовані. — Т. Шпікула, секр.

Трифон Кунев.*)

ЯК ІВАН ІВАНИЧ ПРИВЕРНУВ МИР У ДОМАШНЬОМУ ОГНИЩІ

(Какъ Иванъ Иваничъ осыгурява мирѣтѣ въ домащного си огнище).

Іван Іванич і цим разом з усіх сил старався виграти в доміно. Та тому, що є закони природи, на основі яких Івана переслідує вічно пех у грі в доміно, розлютився. Хоч намагався виглядати спокійно, одначе в душі проклинав гру:

— Не щастить — і кінець.

Один із грачів, що виграв і тому був веселий, нараз наче змилосердився та щоби злагіднити Іванів біль, сказав:

— Ах так, ні до чого гра! Як не щастить... Та чи повіриш мені: трицять чотири партії одну за одною втратив я одного дня. Трицять чотири партії — по франкові кожна!

Іван Іванич із співчування вже хотів вірити цьому, та як побачив, що тамтой рахує франки, а між ними пізнав одну із своїх австрійських корон (які мають вартість лише вісімдесять сантимів), закипів гнівом:

— Старий дурень! Він глузує собі... Та добре мені: чому я граю з такими злодіями? Я відразу повинен був перестати.

Потім Іван Іванич глянув на годинник, що вже показував девяту годину, пригадав собі своє славне звання батька родини, схопив парасолю та вибіг із каварні.

Побіг до трамваю, щоби скорше бути дома, бо в душі був неспокійний, тому, що припізнився. Він занадто добре знав вдачу своєї жінки.

Всів до трамваю, було там теж кілька жінок — та роздумував, як йому викрутитися перед жінкою, не зважав на них.

Біля ресторану, що був коло його дому, висів, по дорозі купив для перепросин дві фляшки пива, в овочарні купив два фунти грушок і так озброєний натиснув електричний дзвінок.

— Де пані?

— Нагорі в спальні.

— Ах — уже в спальні. Іванич поклав закуплені товари в кухні, а з досвіду знав, що бій мусітиме починати відразу, щоби виграти. Зібрав усю відвагу та сміливо пішов горі сходами.

Жінка нібито рівнодушно читала ґазету. Та Іванич знав, як воює його ворог, тому не обманював сам себе.

Щоби почати боротьбу, привитався рівнодушно:

— Добрий вечір! Я трохи припізнився...

Неприятель мовчав, заглиблений у лектуру „Чарівника у замку".

Іванич подумав:

— Справа цим разом поважна, противник добре окопався. Іванич, видержи!

І говорив далі:

— Оленко, чи вечеря готова?

Оленка відірвала очі від „Чарівника у замку" та впялила їх із страшною рішучістю на грача доміна в каварні „Болгарія".

Вона почала помало застрашувати його своїм грізним поглядом, потім озвалася до Іванича:

— Якжеж це? То вам у каварні не дають вечері?

Іванич рішучо відбив удар:

— В каварні, Оленко? Яку каварню маєш ти на думці?

— Цю, в якій ти граєш доміно аж до девятої, мій солоденький.

Іванич пригадав собі, що воєнна тактика каже робити, щоби відбити фронтовий напад, і якстій рішився вдарити криловим наступом.

— Слухай, Оленко, остав ці дурниці! Ти, видно, ще не знаєш, що уряд знову задумує зменшити нам емеритури.

Цей протинаступ вдався зовсім. Оленка забула про доміно зовсім і заломила руки.

— Що? Як? Зменшити хочуть емеритуру? А щож нам тоді останеться на життя? Хочуть нас звести на дідів?

Іванич, щасливий, що протинаступ вдався йому, заздалегідь подумав, що неприятель може його зайти з боку, тому мерщій забезпечився з крила:

— Та їм це не вийде на добро! Ми саме мали засідання, комітету колишніх старшин — поробимо рішучі кроки. Засідання трохи затягнулося.

Оленка хотіла направити свою помилку.

— Самособою, ви мусите обстати за собою. А то ще вирвуть вам із уст останній кусник. Ходи, повечеряємо! Маємо на вечерю чісникову салату з горіхами!

Вона радісно гляділа на Іванича.

— А я приніс пиво.

Взяв Оленку лагідно під руку.

Янгол мира глянув у вікно — а що тут, як видно, все було в порядку, відлетів до свого постійного осідку, до Гаґи.

Пізніше, при вечері, ще дуже відказував на уряд, одначе на думці мав доміно та розпливався у морі родинного щастя.

(Із болгарської мови переклав **М. Н.**).

*) Трифон Кунев народився 1880-го року в селі Аглені біля Луковиту. До гімназії ходив у Грабові, опісля на правничий виділ у Софії. Якийсь час був народнім учителем (тому добре знає село і його звичаї), опісля був журналістом, начальним редактором часопису „Воля", де містив свої дуже веселі нариси. Із поезій Кунева найгарніші є „Хризантеми". В одній із своїх книжок висміває надужиття партійництва.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ХТО ВИГРАЄ?

Америка нині повна пророків. Кандидат Републиканської Партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав запевняє, що побідить Партія Републиканська. Голова краєвого заряду Демократичної Партії запевняє, що побідить (очевидно) Партія Демократична.

Найкращий вихід з того був би піти слідом тої бабуні, що хвалилася: „Я маю двох синів, а оба вони угадьки: як один скаже, що буде погода, а другий, що буде дощ, то один з них певно впадає".

ЩО ЗРОБИТЬ „ТРЕТЯ ПАРТІЯ"?

Саме тепер політичні пророки ломлять собі голови над тим, який вплив на вибори буде мати „Партія Злуки" ("Юніон Парті"), котра, як звісно, обєднує прихильників о. Коклина, д-ра Тавнсента та Лемке.

Лемке самий говорить, що він побє й демократичного кандидата й републиканського, та люди в це не вірять. Вони знають, що він збере якісь голоси, але вибраним не буде. Питання отже не в його виборі, а в тому: від кого він відбере голоси: чи від демократичного, чи від републиканського кандидата.

Іншими словами, цей кандидат це щось у роді кусливої собаки, за яку люди питаються: кого вона цим разом покусає?

КОМУ УРВУТЬ.

Щоби відповісти на питання, кому обібре голоси кандидат третьої партії, „Американський Інститут Публичної Опінії" розвів слідство серед виборців, та питався в чотирох кожного виборця: 1) На кого він буде голосувати при цьогорічних виборах? 2) На кого він голосував при останніх виборах?

Показалося, що з тих людей, що заявили тепер охоту голосувати на Вилієма Лемке, в 1932-гім році голосувало за Рузвелта 70 процентів, за Гувера 9 процентів, а за Нормана Томаса (соціяліста) 4 проценти.

З того роблять висновок, що третя партія найбільше обібере голосів кандидатові Демократичної Партії, Рузвелтові.

Хоч при цьому пробному голосуванню віддано 100,000 голосів, всетаки не знати, чи загал американських виборців буде так голосувати, як ця сотка тисяч. Всетаки це пробне голосування показує нам спосіб, як люди стараються вгадати будучність.

СОЦІЯЛІСТИЧНІ ВИГЛЯДИ.

З пробного голосування показалося, що ідея третьої партії в Америці ще має мало прихильників. При пробнім голосуванню за третю партію (а їх на лісті було кілька) заявилося разом усього 4 проценти голосуючих.

Не менше замітно, що між цими „третіми партіями" на першому місці не стоять „старі" партії, як соціялістична або комуністична, але зовсім нова „Партія Юнії".

Це мимоходом кидає світло на страхіття комунізму чи соціялізму, котрим деякі американські газети страшать американців, як наші люди дітей коминярем.

ПОБОРНИКИ?

„Асосієйтид Прес" доносить з Дітройту, що Дюнкен С. Мек Кріґ прокуратор повіту Вейн у стейті Мішіґен, каже, що він має докази на те, що „чорний леґіон", ведучи завзяту кампанію проти комунізму, не вагався видавати фальшиву комуністичну літературу, а потім уживати її для своєї аґітації проти комунізму.

Цікаво, чи цього роду роботу можна справді назвати боротьбою проти комунізму.

ЧОГО ІМ ТРЕБА.

У Ню Йорку, наприклад, виступає орґанізація „Поблик Едюкейшен Асосієйшен" з публичною заявою проти нагінки деяких законодатних тіл проти „червоних".

Каже, що цього роду нагінки тільки помагають будувати радикальний рух: „Така нагінка творить мучеників. Вона переробляє тепленьких симпатиків на горячих прихильників".

Зрештою, як стверджує загальна психольоґічна обсервація, як хто дуже бореться против чого, то це видно йому самому представляє велику небезпеку. Не буде говорити проповідей про небезпеку горівки той, якому горівка не представляє великої небезпеки.

ВИГЛЯДИ ТРЕТЬОЇ ПАРТІЇ НА БУДУЧЕ.

Реймонд Клепер з редакції газет Скрипса-Говарда пише в Ню Йорк Ворлд-Тетеґрем, що при краєвих виборах у 1940-гім році буде вже кандидат американської робітничої партії, взорованої на британській „партії праці". Він навіть пророкує, що кандидатом цеї партії буде Джан Луис, голова майнерської юнії.

Ідея третьої партії була вже здавна мрією американських поступових кругів. І все вона якось заводила. Виходило би, що заведе й тепер.

Та пригадка Клепера на британську „парті праці" повчаюча: та партія виринула досить несподівано як велика політична сила по довгих невдалих спробах. Чи мала би Америка наслідувати Англію й у цьому огляді?

НАЙВАЖНІША СПРАВА.

Як імігрантські газетярі розписуються про вибори, американські ґазети дають своїм читачам поживу, якої імігрантські газети дати їм не можуть.

Ось у Асбері Парку, в стейті Ню Джерзі, почалася подія, на яку кожда велика газета післала своїх правильних кореспондентів, що доносять о події телеграфом докладні подробиці звідомлення для освічення ума та марального розбудування своїх читачів...

Маю на думці ніщо інше, як літній турнір за чемпіонат світу в американській картяній грі „бридж"...

Бідні імігранти...

Нагадується українська поговірка про перехвалки польських панів: „Пан з панем ядя на возе капусти з хшанем, а хлоп под возем, як пес, з хлебем слоніни ґриз."

ЗБІРНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

В 1931 році Західня Україна святкувала 60-ліття народин українського письменника Василя Стефаника і при тій нагоді ювилейний комітет постановив видати всі твори письменника в одним томі. Видання таке появилося в 1933 році, обіймає всі його твори, формату великої вісімки, на черпаному папері з ілюстраціями видатних українських графіків М. Бутовича і В. Касіяна. Ціна книжки $5. Замовлення враз із грішми слати на адресу:

GEORGE W. STEFANYK,
Alberta College Edmonton, Alta.

ВЕЛИКА ЮНІЙНА КАМПАНІЯ В СТАЛЕВІЙ ІНДУСТРІЇ

Заходом Комітету за індустріяльну орґанізацію, до якого входить 12 великих інтернаціональних юній, на чолі з Джаном Л. Луїсом, розпочалася велика орґанізаційна кампанія за орґанізування одної індустріяльної юнії в цілій сталевій індустрії, в якій працює 500,000 робітників. Орґанізування юнії в сталевій індустрії відбувається під проводом орґанізаційного комітету сталевих робітників. На чолі згаданого комітету стоїть Пилип Мурей, який є віце-предсідником юнії Юнайтед Майн Воркерс. Офіс орґанізаційного комітету сталевих робітників міститься в Пітсбурґу, 3600 Ґрант Билдинґ. Пітсбурґ і околиця є найважнішим центром, де комітет концентрує сили, але одночасно провадиться оживлена праця по цілій країні.

Центри сталевої індустрії Америки поділені на три основні смуги: північно-східній дистрикт — центр Пітсбурґ; шікаґовський дистрикт—центр Шікаґо; алабамський дистрикт — центр Бирмінґем. В Пітсбурґу, а також в околиці відкрито до 20 реґіональних центрів, в яких працює до 50 орґанізаторів.

Мета сталевої кампанії.

Мета цієї кампанії — в мирний спосіб організувати в одну юнію всіх сталевих робітників. Це є спроба зі сторони орґанізованих робітників допомогти сталевим робітникам використати права, які американська конституція надає всім робітникам у цій країні. Мета цієї кампанії: покращити життєві умовини сталевих робітників, скоротити години праці, збільшити їх заробітну платню. Це покращить становище всіх бизнесменів в кожній місцевості, що є центрами сталевої індустрії; це покращить умови всіх запомогових орґанізацій, до яких належать сталеві робітники; це збільшить покупну силу півміліона родин і в цей спосіб поліпшить положення в цілій країні на шляху до дійсного оздоровлення. Метою юнії буде довести платню некваліфікованого сталевого робітника до одного долара на годину, як також не більше, як 40-годинний тиждень.

Умови вступу до юнії і юнійна вкладка.

До юнії, яка носить назву Амалґамейтед Асошіейшен оф Айорн, Тин енд Стіл Воркерс і належить до Американської Федерації Праці, як також до Комітету за Індустріяльну орґанізацію, приймається всіх робітників, без огляду на расу, національність, кольор шкіри, вірування і переконання. Кожний робітник, що працює в сталевій індустрії, може стати членом згаданої юнії. Вступ до юнії не коштує нічого, а вкладка становить тільки 1 дол. на місяць.

Інтереси українських людей та їх орґанізацій.

Згідно з відомостями орґанізаційного комітету сталевих робітників, в сталевій індустрії особливо в околиці Пітсбурґу, працює велика скількість українських людей. Яку користь американські робітники українського походження можуть мати з юнії? Українські робітники належать до одної з катеґорій робітників, що мають найтяжчі роботи, а найменше отримують за свою працю.

Юнія поліпшить матеріяльне становище великої скількости робітників українського походження. Коли через юнії робітники здобудуть більшу платню, тоді покращає становище всіх громадських орґанізацій та інституцій українських людей, а особливо їх запомогових орґанізацій.

Нема страху вступати до юнії.

Сталеві компанії, що хочуть затримати далі компанійні юнії всякими способами намагаються перешкодити орґанізаційній кампанії в сталевій індустрії. Найбільше вживаною методою є застрашування робітників позбавленням праці за вступ до індустріяльної юнії. Багато робітників діставши попередження від боса, бояться опісля приходити на масові зібрання сталевих робітників, бояться ставати членами юнії.

Орґанізаційний комітет заявляє, що робітники, що вони не мають чого боятися ставати членами сталевої юнії, бо власники сталевих компаній ніколи не довідуються, хто з їх робітників є членом юнії. Всі рекорди юнії тримається в секреті. Юнія отверто почне відбувати свої збори аж тоді, коли вже більшість робітників в заводі буде членами юнії, коли компанія вже буде безсильна звільновати робітників за приналежність до юнії.

Губернатор стейту Пенсилвенії, Джордж Ґ. Ірл, стоїть на обороні конституційних прав сталевих робітників. Заступник губернатора стейту Пенсилвенії, Томас Кеннеді, виступає на зібраннях сталевих робітників і закликає до юнії. Сам він є скарбником Юнайтед Майн Воркерс Юніон. За орґанізаційним комітетом сталевих робітників стоїть 12 індернаціональних юній, які мають 1 міліон 250 тисяч членів. Ще ніколи сталеві робітники не мали такої нагоди орґанізувати свою юнію, покращити своє життя, як тепер.

Широкі кола суспільства підтримують рух.

Сучасний юнійний рух у сталевій індустрії користується широкою підтримкою з ріжних кол суспільства. На Савт Сайд, в Пітсбурґу, кільканадцять священиків, провідників громадських орґанізацій ріжних національностей, також і українських, ставляться прихильно до руху обіцяли для нього моральну підтримку. Це саме діється в кожній місцевості.

Орґанізаційний комітет сталевих робітників, маючи за собою підтримку широких кол громадянства, є певний за успіх цього руху. Сталеві робітники будуть орґанізовані. Сталеві робітники будуть мати свою. індустріяльну юнію. За допомогою нюї сталеві робітники поліпшать умови праці і життя. Успіх орґанізування сталевих робітників є запорукою кращого життя для цілої нації, бо сталева індустрія є основою господарського життя Америки.

За Орґанізаційний Комітет Сталевих Робітників:

Вінсент Свіней.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У звіті головної контрольної комісії з дня 3-го серпня 1936, ч. 179 „Свободи", пропущено загальне зіставлення Сиротинця-Захисту, а саме:

Готівка в банках	$ 6,496.81
Інвестиції в бондах	24,689.44
Разом	$31,186.25

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 *повідомляє* своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 8-го серпня, в годині 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14-тавул. На тих зборах мають бути приявними всі члени відділу, бо маємо важні справи до полагодження. — М. Близнак, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, *повідомляє своїх* членів, що місячні збори відбудуться в суботу ввечір, 8-го серпня, в церковній гали. Конечним є, щоб всі члени були приявні на зборах; неприявні підлягають карі згідно зі статутом. — П. Овсяник, предс.; І. Хоцько, кас.; В. Хміль, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Подаємо до відома членам Тов. Сокіл, від. 336, що місячні і піврічні збори відбудуться в неділю, 9-го серпня, в годині 1-шій пополудні, в гали У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати довг. Піврічні збори не відбулися минулого місяця з причини, що було дуже парячо. — Григорій Степанек, секр.

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

ШІКАҐО, ІЛЛ.
День У. Н. Союзу.

Заходами всіх відділів У. Н. Союзу відбувся 18 червня ц. р. перший „День У. Н. Союзу в Шікаґо". На той День прийшло велике число Союзовців і симпатиків і з нього прийшло чистого приходу $150. Це свідчить, що члени У. Н. С. в Шікаґо розуміють ціль зачатого діла, щоби побудувати Дім У. Н. Союзу в Шікаґо для себе, а головно для нашого молодого покоління.

Комітет цеї будови, що складається з усіх відділів У. Н. С., рішив улаштувати ще один пікнік, що відбудеться в неділю, 9 серпня ц. р., у „Форест Презерв", 8500 S. Western Ave. З кождої частини міста можна заїхати трамваєм аж на місце пікніку.

"Ще не є пізно поправити те, що ми занедбали. Збудуймо Дім У. Н. Союзу в Шікаґо, щоб, коли нас не стане, наше молоде покоління мало де продовжувати працю, яку ми започаткували.

Вірю, що в короткому часі можемо мати дім, коли ми всі, Союзовці, візьмемось активніше до праці в тому напрямі.

Тому я в імені комітету всіх відділів запрошую всіх Союзовців, з Борн Сайд, Вест Пулман, Савт Сайд і Норт Сайд, як теж усіх інших українців, прийти на цей пікнік в неділю, 9 серпня.

Лише масовою участю в Союзових імпрезах прискоримо будову Дому У. Н. Союзу в Шікаґо.

Тарас Шпікула, гол. радний.

ГОРИ З УСТРИЦЬ.

Одною з цікавих особливостей на французькому морському побережі у Вандеї є гори устриць (званих також жуберницями або черепашками), що тягнуться від місцевости Сан. Мішель ан Ерма. Ці гори видно з дороги, яка веде від старого єпископського міста Люсон до моря.

Ця околиця колись була під морем, та не знати, чи то море туди нанесло так багато тих черепашок чи люди понакидали. Тому, що між тими горами черепашок знайшли вже нераз ріжні гроші з 13-го століття і всякі кинджали, а навіть людський кістяк, то можливо, що люди накидали ті гори черепашок, а здогадуються, що це зробили в 13-му столітті рибалки, щоб так захистити свої човни від вітру; який дує від побережжя.

У 1922. році стали вживати ті черепашки. Черепашки відвозять возами до фабрик, де їх насамперед розгрівають, а потім мелють. Так роблять знаменитий штучний навіз (погній), що має в собі 83 проценти вапна. Таку муку дають теж їсти куркам, а це дуже здоровий корм, бо помагає скріпленню костей, а крім того кури, які кормляться таким кормом, несуть багато яєць. Ще багато літ мине заки зужиють усі ті гори. Вони такі великі, що вивозять їх і до чужих країн.

Щира увага.

— Вроду я одідичила по мамі, а розум по батькові.

— Алеж ваші родичі фатально дібралися!...

ЛЮДОЇДИ В КОНҐО.

Пригоди дослідника Африки Дж. Ол. Повела.

Як ми перепливали озером Танганайка на кораблі „Дік де Браман", завважав я, що скандинавський капітан приглядається мому африканському слузі Амоні.

— Ви хочете цього хлопця взяти з собою до Боми? — спитав капітан.

— Так.

— Ви зробилиб добре, щоби він сам не вертався. Хай залишиться в Бомі або Матаді поки не стріне якогось европейця, що буде вертатися туди; хай би він узяв його за той час на службу, бо інакше туземці в якімсь селі заманять його на беріг і зїдять.

— То ви кажете, що в Конґу є ще людоїди?

— Певно, що є, хоч не так дуже, як колись. Закон дуже строгий, а людоїди знають, що як кого з них приловлять на людоїдстві, повисне на гиляці. Та не думайте, що людоїди трапляються лише серед диких племен. Знаю неодин випадок, що т. зв. цивілізовані туземці, себто мурини, що ходили до місійної школи, їдять людське мясо, коли лише трапиться до того нагода.

Таке трапилося, як корабель „Віль де Брідж"затонув, наїхавши на піскову лавицю. Капітан і залога хотіли ратуватися, тоді човнами приплили до них туземці та вратували їх і забрали з собою на беріг. Як лише знайшлися на суходолі, повбивали їх туземці списами, покраяли на кусні, зварили та зїли. Вратувався лиш один. А це все діялося недалеко анґлійської місійної стації!

Свято повнолітности княжни людоїдів.

У країні Нкундо найстарша дочка короля має титул „Сомісомі", а замісць корони носить людське ребро на шиї. Щоби вона могла мати королівський титул, мусить король убити чоловіка (звичайно невільника). з його тіла викроять серце та ребро. Серце дівчина їсть, ребро носить на шиї. Відтоді вона вже „Сомісомі", архикняжна.

Ті звичаї відбуваються в в найбільшій тайні, глибоко в пралісі. Учасників заприсягають страшними присягами, що нічого не зрадять.

Раз із цікавости, підчас проходу, зайшов я у вузьку загороду, що була на краю пралісу, окружена пальмовим листям і бамбусовими пнями. Перед хатою був майдан, такий втоптаний, що я думав, що на ньому відбуваються танці. Ще більше повірив я цьому, коли під вистромом даху побачив два великі, вальцеваті бубни, помальовані на яскраво-червоно. Біля бубнів виставили з землі яких двацять тоненьких прутів, обдертих з кори, схожих на батоги. Цікавий був я, навіщо ті прутики. Пізніше довідався я про те від одного місіонаря. Він сказав, що я тоді знайшовся був на місці, де племя відбуває свої обрядові церемонії, а тими батогами вони бють хлопців, яких опісля татуують.

Проба мужеської відваги.

Пізніше зазнайомився я з одним інжиніром, який із сховища бачив такий обряд. Того дня, в якому мав відбутися згаданий обряд, усі жінки забралися до іншого села, а мужчини заняли майдан, ватажки уставили їх у два ряди, так, що посередині був лише вузький перехід. Кожний мав у руці батіг, який держав над паруючою водою, аж поки не стужів і не став вигинчастий, наче негарбована шкіра. На знак ватажка чародій, з помальованим войовничо лицем, виводить із загороди голісенького парубка. Він там самітний кілька днів пересидів серед посту. Хлопчисько мусить помало переходити між ряди, а кожний мужчина бє його з усієї сили. До кількох хвилин його тіло перемінюється в кроваву масу. Коли лише раз застогнав би з болю, тоді з соромом відсилають його до жінок і не признають йому прав мужчини, поки він не всилі перенести такої спроби зовсім спокійно. Щойно тоді може стати воївником. Колиж збожеволів би наслідком болю, то або викидають його з племени, або власна родина вбиває його та найправдоподібніше зїдає. Колиж виявить доволі відваги, щоби дорослі мужчини оплескували його, тоді на грудях і на череві натинають йому знаки племени та приймають до круга воївників.

Який жорстокий виглядає цей звичай чужинцеві, а всеж дуже рідко буває він причиною каліцтва на все життя. Ще страшніші бувають муки, які мусить переходити той, хто хоче, щоб його приняли в члени якогось із тайних товариств Конга. Годі собі щось жорстокішого уявити, як обряд з нагоди приняття до тайного союзу Любукі. Заки кандидата приймуть до того союзу, прибивають його навхрест до землі, тіло намащують медом диких бджіл, а потім випускають на нього громади чорних муравлів. Пустять такого нещасного кандидата щойно тоді, коли покажеться, що дальші тортури моглиб спричинити його смерть.

Окалічені жінки.

Африканці, як і всі інші люди природи, переносять усякі терпіння дуже спокійно. В усьому Конґу всякі опоганення й окалічення тіла роблять за кару та як окрасу. В часах, як Конґо було вільною державою, ватажки мали право зрадливій або неслухняній жінці відрубати одну руку або ногу; подібними карами карали теж проступки мужчин. Тому то в Конґу є чимало туземців, що не мають носа, вуха, ноги або руки. Подібно теж карали за провини своїх невільників власники ґумових плянтацій.

Серед багатого племени Конга, ба в усій середущій та західній Африці можна бачити жахливо окалічені жінки, яких губи або ніс продіравлені кусень дерева, металю або кости. Загально вважають прикрасою вкладати в горішню губу срібну пятьфранківку. Хоч сьогодні жінки в Конґу окалічуються з глупоти, носять на носі обручки й подібні предмети, бо така є мода, то початок того звичаю має своє джерело деінде.

Ще в часах торговлі невільниками, як арабські торговці подорожували по краю в пошукуванні „чорного товару", щоби цей „товар" продавати сласникам плянтацій південних держав в Америці та в західній Індії, інтелігентніші туземці переконалися, що ті торговці менше попитували за жінками, яких лице було опоганене віспою або наслідком подібних недомагань. Тому, щоби не попасти в неволю та щоби не зазнавати всякого горя, жінки самі опоганювалися. Торговлі невільниками вже давно нема, всеж жінки з опоганеним лицем ще неодному поколінню пригадуватимуть страхіття тих часів.

Погане слово.

— Тату, що то є кавалір?

— Це той, що не оженився.

— А як називається той, що оженився?

— Ти ще замалий, щоб знати такі погані слова.

Сентиментальна.

— Коли вийду замуж, то виберу собі мужа такого, що багато пережив, а навіть перетерпів!

— А я не вийшла би ніколи за вдівця!

У совєтській кооперативі. ТИВІ.

— Не маємо, товаришу, черевиків на складі. Але чекайте до другого року, то будуть.

— Щож то, на другий рік ви подвоїте продукцію?

— Ні, але число населення повинно на половину зменшитися...

У КРАЇНІ ЛЮДОЇДІВ.

Мандрівник Альфред Гайніке пише про Нову Ґвінею, де й досі є ще людоїдство, що це країна дуже багата в природні копалини, а саме в уголь і золото. Коло півтора міліона туземців живе в примітивних селах. На острові є місця, де досі не ступила нога білої людини, а де в тиші туземці їдять по звичаю вбитого неприятеля. Між іншими досі є там звичай, що слабих дітей, хирляків і старців убивають, щоби не були тягаром для інших.

Дике племя на острові Ґвінеї це племя танцюристів. Танцюють при кожній нагоді: підчас жнив, після риболовлі, при похоронах, танцюють усі туземні жінки й дівчата танок „даморея", оригінальний танок, що робить враження красою та скорістю. Торжества відбуваються звичайно перед „дубою", спільною хатою мужчин. З усіх хатин сходяться там мужчини, жінки й дівчата. Ці торжества відбуваються при світлі місяця під пальмами. Це дуже гарний образ. Танцюючі прикрашені всім, що їм дав праліс, сільський ювилір і природа. Обвішані тими прикрасами дівчата приводять на подружний торг. Провожають їх родичі, приятелі та знайомі. Ціну дівчини означують в артикулах, овочах, тютюні, матеріях і інших річах. Батько старається за дочку дістати якнайбільше. За гарну дівчину платять і кілька годованих поросят.

Між туземними племенами можна подибати справжні красуні, гарно збудовані, рослі. Ті жінки мають одну хибу: що як віддадуться, скоро старіються. Велика плідність, тяжка праця дома й у полі викривить шию красуні, морщинами вкриє її лице, що не пізнати її. Всю тяжку працю мусять робити жінки.

Зате мужчини вільні пани. Праліс це їх царство. Примітивною зброєю полюють на звірів і борються проти неприятеля. Дуже дбають про прикрашування голови. Кучеряве волосся переплітують ростинним личком, так, що подобають на їжаків. Давди фарбують волосся на червоно або синьо. Гарним уважають такого мужчину, який так шнурується в поясі, щоби був якнайстрункіший. Це ідеал усіх дівчат, бо легко його виживити.

В усіх папуанських племен відграє велику вагу „пурі-пурі", себто чарівництво. „Доктор" втішається великою повагою і є в „дубі" урядовою особою, яка не сміє хибувати при породі, весіллі, святах, похоронах і т. д. При зїданні неприятеля варять із його костей „чудодійну" зупу, яка — мовляв — дає надлюдську силу.

Коли „папуанська „фльота" виплене на море, все село збирається на побережжі. Жінки дивляться так довго за „фльотою", аж зникне при звуках тамтамів. Европейська культура до папуанських племен досі не продісталася і вони її ненавидять.

Розвід.

— Чому ви пані, розводитеся?

— Бачите, маю дуже доброго чоловіка і хочу бодай у цей спосіб йому віддячитися.

У гостях.

Пані дому сідає за фортепян і грає якісь мельодії.

— Ви любите музику? — звертається до одного гостя.

— Люблю, відповідає гість, — але ви не робіть собі нічого з того і грайте далі...

Загадка.

Учитель: Хлопці, відгадайте, що це: Як чоловік молодий, хотів би це мати, а коли має... хотів би позбутися. Хто відгадає дістане цукорок!

— Це жінка, — каже Івась, встаючи.

— Но, я думав про старість, — каже учитель, — але маєш обіцяний цукорок.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА. (73).

Док тепер боявся, що чорний карлик Юкунда перелякається його проекту вратувати Булялю й не захоче з ними йти далі. А це унеможливилоб їм усяку спробу втечі. Тому, прибравши серіозну міну й наслідуючи Тарзана, Док сказав з повагою: „Ти забуваєш, що я великий чарівник і що мої чари спасуть нас від усякої небезпеки".

Поступок білих хлопців був чорному цілком незрозумілий. Бо пощо лізти канібалам просто в руки, коли вони могли втікати в нетри, думав він собі. Ратувати Булялю, на думку чорного, було ще замало, щоб виставляти на небезпеку своє власне життя. Тому, коли Док з повагою запевнив, що їх всіх стережуть його чари, чорний вповні повірив у це.

Хлопці дотепер почувалися зовсім безпечними, бо вони думали, що всі канібали зібрані біля вогнищ. Одначе нагло вони побачили недалеко перед собою постать, яка мала у руці сильний дрючок. Ця постать підсувалася обережно до них. Док стиснув у своїй долоні спису і дав короткий наказ своїм товаришам: „Атакуймо".

Док хотів уже перший кинутися на цю чорну фігуру і прошити її списою, одначе обережний Дік схопив його за рамя і прошептав: „Не роби цього". Бо колиб нам навіть вдалося побороти Інтама (бо ця фігура це був якраз Інтамо), то він заки вмре, наробить крику і нас зловлять. Краще змовчім, може він нас не запримітить".